

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 347-1905)

Originalt emne

Ejendomme og Inventar

Ejendomme og Inventar/Erhvervelse og Afstaaelse af Ejendomme

Uddrag fra byrådsmødet den 23. november 1905 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 347-1905)

Til Forhandling forelaa Spørgs-maalet om Gennemførelse af Louisegade til Frederiksgade.

Nørgaard bemærkede, at - som det vilde være de fleste bekendt - var for Tiden Ejendommen Nr. 4-G paa Frederiksgade, som ejedes af Firmaet Jernstøber Christensens Enke i Likvidation, til Salg. En Del af Grundejerne i Naboskabet havde i den Anledning sat sig i Bevægelse for at forhindre, at den nævnte Ejendom blev solgt og derefter benyttet paa en saadan Maade, at lierved Gennemførelsen af Louisegade langs Aaen til Frederiksgade umuliggjordes. Repræsentanter for tiisse Grundejere havde henvendt sig til Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse med Henstilling om at foranledige, at Kommunen ydede sin Hjælp i det ommeldte Øjemed. Udvalget havde derefter foretaget Undersøgelse af Forholdene, og det viste sig da, at der for den omtalte Ejendom, der omfattede ca. 8000 kv Alen, forlangtes ca. 130,000 Kr. Selv om man kunde faa (len noget billigere - antagelig for 120,000 Kr. - var det jo et ret stort Beløb, og man fandt det rimeligt, at de interesserede Grundeiere ydede et betydeligt Tilskud til Erhvervelse af Ejendommen. Grundejerne tilbød at betale 20,000 Kr. som sin Andel, men det var jo alt for lidt, og Udvalget var herefter tilbøjeligt til at mene, at det blev en noget for stor Opgave for Kommunen paa det nuværende Tidspunkt. Imidlertid var det kommet Udvalget for Øre, at Grosserer Otto Mønsted havde indledet Forhandlinger om Købet af den oftnævnte Ejendom. Mønsted var

den eneste, der kunde udnytte den til Ejendommen hørende Bagplads, idet han ogsaa ejede Grunden paa den anden Side af Aaen Købte han Ejendommen, var det herefter sandsynligvis givet, at Gennemførelsen af Louisegade var afskaaret Da man var bange for, at man maaske lod det belejlige Øjeblik gaa fra sig. optog man igen Forhandlingerne med de paagældende Grundejere, der imidlertid som Betingelse for at yde noget Tilskud forlangte, at Gaden skulde gennemføres i ca. 1½ Aar. Dette kunde man efter Udvalgets Mening absolut ikke binde sig til, derimod kunde man maaske tænke sig en Ordning paa en af følgende to Maader. Enten skulde Grundejerne tilskyde 25,000 Kr., og i saa Tilfælde skulde Kommunen forpligte sig til at gennemføre Louisegade i Løbet af 5 Aar, eller ogsaa skulde de førstnævnte bidrage med 20,000 Kr., og i saa Tilfælde skulde Gaden først gennem føres i Løbet af 10 Aar. Udvalget vilde, da Forskellen mellem de 2 Beløb var saa ringe, og Tidspunktet næppe var heldigt til at afhænde de Grunde, Kommunen vilde faa til Salg dernede, finde det beldigst, at man valgte det sidstnævnte Alternativ. Man maatte imidlertid erindre, at det, hvis Louisegade skulde føres igennem, blev nødvendigt at ekspropriere den Galanterihandler Bartels tilhørende Ejendom, c. 388 kv Alen stor. ved Frederiksborg, foruden at selve Anlægget af Gaden vilde medføre et betydelig Udgift. Han skulde i saa Henseende oplyse, at denne vilde beløbe sig til 80,000 Kr. eller 40,000 Kr., eftersom man langs Aaen vilde lade anbringe et Bolværk, der senere kunde anvendes ved Overbygning af Aaen, eller bygge et Bolværk, der kun havde Betydning for Anlægget af Louisegade. Udvalget vilde anse det for tilstrækkeligt, at man foreløbig nøjedes med det billigere Bolværk. Naar Aaen i sin Tid skulde overbygges, maatte Grundejerne selvfølgelig yde Bidrag hertil. Vilde man altsaa i det hele taget tænke sig Muligheden af Gadens Gennemførelse, maatte man regne med, at dette Projekt vilde koste Kommunen, foruden 120,000 Kr. for Christensens Ejendom, 20,000 Kr., der vilde medgaa ved 'den i saa Tilfælde nødvendiggjorte Ekspropriation af den Galanterihandler Bartels tilhørende Ejendom, samt 40,000 Kr. til Anlæg af selve Gaden med Bolværk langs Aaen, hvortil kom et Rentetab af ca. 15,000 Kr., eller ialt 195,000 Kr. Naar Gaden blev anlagt - til hvilken de fleste Grundejere dernede vilde afgive Grund gratis, medens en enkelt, Smed Johansen, havde stillet sig afvisende i saa Henseende -, vilde man faa ca. 4550 kv Alen anvendelig til Byggegrunde. Selv om man ved Salg heraf kunde indvinde ca. 100,000 Kr., vilde det hele Projekt, naar man regnede med et Tilskud fra Grundejerne af 25,000 Kr., dog medføre en direkte Udgift for Kommunen af ca. 70,000 Kr. Det var ganske vist et stort Beløb, men Spørgsmaalet var jo, om det ikke var af saa stor Betydning for Byen at muliggøre

Tilvejebringelsen af en ordentlig Forbindelse mellem den østlige og vestlige Del af Byen, at man i Tide burde være om sig. Denne Opfattelse havde Udvalget, og det var nærmest stemt for, at man sikrede sig den ommeldte Ejendom.

Mikael Johansen vilde anbefale at give Udvalget Bemyndigelse til at forhandle videre om Erhvervelse af den nævnte Ejendom. Han vilde meget beklage, om det skulde vare saalænge som antydet, inden Aaen blev overbygget. Det var jo imidlertid et Skridt her henimod, naar man sikrede sig Christensens Ejendom, og det forekom ham ikke, at man burde forsømme det gunstige Øjeblik i saa Henseende.

Lottrup fandt i Modsætning til de foregaaende Talere, at det var alt for store Udgifter at anvende paa Tilvejebringelse af en Gade, der ikke var absolut nødvendig. Aaens Overlægning vilde utvivlsomt engang blive foretaget, og naar det skete, fik man jo derved en fuldt ud tilstrækkelig Forbindelse mellem den østlige og vestlige Bydel. Naar det var nævnt, at Grosserer Mønsted tænkte paa at købe den oftnævnte Ejendom, troede han at kunne oplyse, at Mønsted ganske vist tidligere havde været i Forhandling om Købet af den, nemlig da han samtidig forhandlede om Køb af nogle Ejendomme paa Vestergade. Han købte imidlertid disse sidste og havde sikkert opgivet Tanken om at købe den førstnævnte. Forinden man vidste, hvorledes Forholdene i Møllengen blev ordnet, navnlig med Hensyn til Banegaardsforholdene, var der næppe Anledning til at bringe saa store Ofre for at faa den omhandlede Gade.

Thomsen forekom det, at man ikke under nogen Omstændighed kunde skyde det foreliggende Spørgsmaal fra sig. Sagen var af den største Betydning for Byen. Der blev utvivlsomt lagt on Banegaard i Mølleengen, hvad enten det nu blev en Person- eller en Godsbanegaard, og naar dette blev Tilfældet, maatte man bave en Forbindelse over den overbyggede Aa mellem Banegaard og Havn. Gennemførelsen af Louisegade var et nødvendigt Led i Projektet om Aaens Overbygning, idet Aaen var saa. smal, at man ikke uden at have Gade langs den kunde faa en ordentlig Færdselsvej over Aaen. Han havde iøvrigt den Opfattelse, at, Kommunen næppe vilde tabe ved at sætte Penge i Gennemførelsen af Louisegade, idet man vilde faa saa mange Byggegrunde langs denne, at Salget heraf vilde kunne holde Kommunen skadesløs. Endelig vilde han tilraade, at man byggede Bolværket langs Aaen saaledes, at det i sin Tid kunde indgaa som Led i Overbygningen af denne; det billigere Bolværk vilde, naar Aaen skulde overbygges, være ganske uden Værdi.

Filtenborg erindrede om, at Spørgsmaalet om en Forbindelse mellem flen østlige og vestlige Del af Byen ofte tidligere havde været paa Tale. Han troede ubetinget, at det var rigtigt ikke at lade den Lejlighed, der nu frembød sig til Erhvervelse af Christensens Ejendom, gaa forbi. Inden man tog endelig Stilling til Spørgsmaalet om Gennemførelse af Louisegade, maatte man imidlertid have Sagen noget nærmere oplyst, saaledes burde man blandt andet have Underretning om, hvormange kv Alen af de tilstødende Ejendomme, der blev anvendelige til Byggegrunde, ligesom man sikkert maatte have et langt større Tilskud fra de interesserede Grundejere. Det forekom ham, at det heldigste vilde være, at man foreløbig erhvervede ICjendonunen Frederiksgade Nr. 4 - 6, og derefter saa Tiden an, og navnlig afventede Udviklingen af Banegaardsforholdene, inden man tog fat paa at føre Louisegade igennem til Frederiksgade.

Nørgaard betonedede, at Udvalget havde forhandlet indgaaende med de interesserede Grundejere, og han var overbevist om, al man for Øjeblikket ikke kunde opnaa større Tilskud fra dem end nævnt. Naar det af Lottrup var anført, at Grosserer Mønsted havde opgivet Tanken om at købe Christensens Ejendom, var det næppe givet. Mønsted forhandlede jo ganske vist i sin Tid samtidig om Køb af denne Ejendom og de Ejendomme paa Vestergade, han derefter købte, men - saavidt Taleren vidste - havde han atter optaget Tanken om at erhverve førstnævnte Ejendom. At opsætte Købet, til Banegaardsspørgsmaalet var løst, vilde sikkert gøre hele Foretagendet dyrere. Udvalgets Stilling var den, at man hellere vilde nøjes med det mindre Tilskud og saa vente med Gennemførelsen af Louisegade i 10 Aar, end faa det større Tilskud og saa forpligte sig til at gennemføre i Løbet af 5 Aar. Grundejerne foretrak derimod det sidste Alternativ. At gennemføre Projektet straks eller som ogsaa ønsket af Grundejerne i Løbet af 1½ Aar havde Udvalget aldrig tænkt at foreslaa. Hvad endelig Pengene til Handlen angik, skulde han endnu oplyse, at de kunde tages af Restbeløbet af det sidst optagne Laan, idet der af dette til et Vandforsynings Anlæg var afsat et betydeligt større Beløb, end der blev Brug for.

Mikael Johansen skulde over for Lottrup hævde, at der i høj Grad var Trang til en Færdselsvej fra den vestre til den østre Del af Byen. Efterhaanden var der vokset et aneligt Kvarter op paa Bispetofte, og man maatte virkelig skaffe det en ordentlig Forbindelse med den indre By.

Med en eventuel Overbygning af Aaen for Øje var det ganske nødvendigt, at man sikrede sig Muligheden af at kunne føre Louisegade igennem, lian vilde for sit Vedkommende

sætte Pris paa, at Sagen blev fremmet saa hurtigt som muligt Jacob Jensen fremhævede, at Tanken om Gennemførelsen af Louisegade var af gammel Dato. Det kedelige ved Sagen var kun, at dens Realisation var kommet noget hurtigere paa end ønskeligt, idet man paa et senere Tidspunkt kunde have faaet noget mere ud af Grundene dernede. Som Sagen stod var Forholdet dette, at alle vidste, at Kommunen ønskede at faa en Forbindelse mellem den østre og vestre Bydel ad den omtalte Vej. Man kunde væreretsikker paa, at der i hvert

Tilfælde blev bygget en Banegaard i Mølleengen, selv om man nu ikke kunde vide, om det blev en Person- eller Godsbanegaard; allerede af Hensyn hertil maatte man have en Forbindelsesvej

mellem Mølleengen og Havnen, og den kunde man kun faa ved en Overbygning af Aaen i Forbindelse med Gennemførelse af Louisegade; Aaen i sig selv var nemlig alt for smal. - Han nærede ganske vist ingen Tvivl om, at Projektet om at føre Louisegade igennem til Frederiksgade vilde betyde en Udgift af 60 à 80,000 Kr. for Kommunen, da man næppe kunde vente at faa mere end ca. 20 Kr. pr. kvadrat Alen for de Grunde, der blev afsælgt, medens man skulde have dem op i ca. 35 Kr. for at blive dækket, men han vilde ikke desto mindre anse det for liidligst, at man straks erhvervede den omtalte Ejendom - saa billigt som muligt -, idet man ikke burde lade det belejlige Øjeblik gaa fra sig. Kunde man opsætte Gennemførelsen af Gaden i nogle Aar, vilde hele Planens Realisation sikkert blive noget billigere, og Christensens Ejendom kunde jo i Mellemtiden lejes ud, hvorved Rentetabet kunde formindskes noget. Ogsaa efter lians Mening burde de interesserede Grundejere yde et klækkeligt Ridrag under Hensyn til den overordentlige Stigning, der vilde finde Sted af deres Ejendommers Værdi.

Vestesen havde den Opfattelse af Forholdet, at man, naar man var klar over, at man engang vilde have en Færdselsvej ad den overdækkede Aa, maatte benytte Øjeblikket og købe den omtalte Ejendom. Kunde den erhverves for ca. 120,000 Kr. - hvad han troede - var prisen for den i hvert Tilfælde noget mindre, end den der tidligere havde været Tale om. Derimod forekom det ham, at man ikke foreløbig skulde forhandle videre med de paagældende Grundejere, eller overhovedet nu tænke paa at anlægge Louisegades Forlængelse. Denne Plan kunde man altid senere realisere.

Thomsen kunde ganske slutte sig til det af den sidste Taler foreslaaede. Ved at sætte Overdækningen af Aaen og Gennemførelsen af Louisegade i Forbindelse med hinanden,

vilde man sikkei t kunne opnaa betydelig større Tilskud fra Grundejerne, idet deres Ejendomme ved at faa Facaderet til den derved fremkommende brede Gade, vilde stige ganske overordenligt i Værdi.

Filtensborg var enig med de Talere, der havde foreslaaet kun at bemyndige Udvalget til at erhverve Christensens Ejendom for den billigst mulige Pris, men iøvrigt at stille Sagen om Louisegades Gennemførelse m. v. i Bero. Den omtalte Ejendom, der rummede flere Butiker og Beboelseslejligheder, vilde give Kommunen en meget ordentlig Lejeindtægt, saaledes at Rentetabet ikke blev saa stort, og Tilskudet fra de paagældende Grundejere til Gadens Gennemførelse kunde man altid være sikker paa.

Johan Pedersen nærede ingen Tvivl om at dersom man ønskede at faa en Forbindelsesvej mellem Byen og Kvarteret paa Bispetoften og Grundene i Mølleengen, var Øjeblikket nu kommet til at sikre sig den omhandlede Ejendom, som man nødvendigvis maatte raade over i det angivne Øjemed. Den nævnte Pris syntes ham iøvrigt heller ikke særlig høj. At modtage det omtalte forholdsvis lille Tilskud fra de interesserede Grundejere, naar man til Gengæld skulde paatage sig en Forpligtelse til at gennemføre Louisegade i Løbet af et vist Antal Aar, vilde næppe være klogt. Det forekom ham, at man, naar man havde erhvervet Christensens Ejendom, foreløbig rolig kunde se Tiden an. Forsaavidt Købet af denne Ejendom gik i Orden, var det dog formentlig rigtigst straks at ekspropriere Bartels Ejendom; opsatte man dette, vilde Ekspropriationen af den senere sikkert blive dyrere.

Nørgaard troede ikke, at man overhovedet kunde faa Barteis Ejendom eksproprieret, naar det ikke skete for straks at lade den udlægge til Gade. Naar Udvalget havde været stemt for at anbefale Byraadet at modtage det omtalte Tilskud fra Grundejerne paa Vilkaar af, at man inden en vis Frist førte Louisegade igennem, var Grunden hertil nærmest, at man saa dog var sikker paa straks at faa dette Tilskud, og muligvis senere kunde faa yderligere Tilskud for at fremskynde Gadens Gennemførelse. Udvalget kunde dog i og for sig godt gaa med til Forslaget om foreløbig at indskrænke sig til at købe den oftnævnte Ejendom og ikke at tage nogen Bestemmelse med Hensyn til Realisationen af Planen om en Forbindelsesvej fra Frederiksgade til Bispetoften.

Lottrup kunde - saaledes som Sagen efterhaanden havde udviklet sig, og da der ikke var Tale om straks eller i den nærmeste Fremtid at skride til Gennemførelsen af Louisegade - fuldt ud slutte sig til det fremkomne Forslag om at bemyndige Udvalget til at søge den Jernstøber Christensens Enke tilhørende Ejendom paa Frederiksgade erhvervet til den

billigst mulige Pris.

Det vedtoges at bemyndige Udvalget til videre Forhandling med Firmaet Jernstøber Christensens Enke i Likvidation angaaende Købet af den paagældende Ejendom for et Beløb af indtil 120,000 Kr.

